

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

Модульна робоча програма

з курсу

„ВСТУП У ФІЗИЧНУ РЕАБІЛІТАЦІЮ”

для студентів спеціальності „Фізична реабілітація”

(ІІ курс, факультет фізичної реабілітації)

загальна кількість годин – 150

лекційних – 50

практичних – 20

самостійної роботи – 80

„Узгоджено”

декан факультету фізичної
реабілітації
доц., к.фіз.вих. Данилевич М.В.

Склав: професор Вовканич А.С.
затверджено на засіданні
кафедри фізичної реабілітації
„_____” _____ 2017 р.
протокол № _____

зав. кафедрою

проф. Мазепа М.А.

Львів – 2017 р.

Пояснювальна записка

Курс “Вступ у фізичну реабілітацію” викладається студентам 2-го курсу стаціонару спеціальності “Фізична реабілітація”.

Мета курсу – ознайомити студентів з галуззю їхньої майбутньої професійної діяльності та закласти фундамент для засвоєння матеріалу інших навчальних дисциплін з обраної спеціальності.

Після засвоєння курсу студенти будуть:

знати:

1. Визначення основних термінів, пов’язаних зі сферою їх професійної діяльності.
2. Принципи ведення медичної документації.
3. Основи професійних вимог, стандартів і етичних норм.
4. Основні правила спілкування з пацієнтом.
5. Принципи правильного розташування, драпірування та переміщення пацієнта.
6. Правила надання першої медичної допомоги.
7. Основні принципи інфекційного контролю.
8. Правила вимірювання та контролю за основними життєвими показниками.
9. Основні принципи проведення пасивних і активних вправ з пацієнтом.
10. Принципи підбору технічних засобів допомоги для пересування.
11. Принципи адаптації навколишнього середовища до потреб неповносправних.

вміти:

1. Здійснювати переміщення пацієнта.
2. Здійснювати підбір та підгонку основних технічних засобів допомоги пересуванню.
3. Забезпечити підстраховку пацієнта при пересуванні.
4. Проводити обстеження умов проживання неповносправного.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ

№ п/п	Тема модуля	Кількість годин		
		лекції	практичні	сам. робота
1.	Загальні відомості про фізичну реабілітацію. Ведення записів та спілкування з пацієнтом.	9	2	
2.	Принципи розташування та переміщення пацієнта. Застосування пасивних і активних вправ.	15	12	
3.	Контроль за життєвими показниками. Основи інфекційного контролю та правила надання першої медичної допомоги.	12		40
4.	Адаптація навколишнього середовища до потреб неповносправних та принципи проведення обстеження умов їх проживання. Знайомство з основними місцями роботи фахівців з фізичної реабілітації. Заняття рекреаційним спортом з неповносправними.	12	6	40

ЗМІСТ ГОЛОВНИХ РОЗДІЛІВ РОБОТИ ЗА ТЕМОЮ МОДУЛІВ

Модуль 1. Загальні відомості про фізичну реабілітацію. Ведення медичних записів та спілкування з пацієнтом.

Кількість годин на вивчення:

лекційних – 9 год.

практичних – 2 год.

Мета: Ознайомити студентів з загальними відомостями про фізичну реабілітацію та її місце у сфері охорони здоров'я людини. Надати їм знання про підходи до ведення та використання медичних записів, про основні принципи спілкування з пацієнтами.

Завдання:

1. Надати інформацію про цілісну систему реабілітації та її складові.
2. Забезпечити розуміння місця фізичної реабілітації у системі охорони здоров'я.
3. Ознайомити студентів з порівняльною характеристикою підходів і вимог до ведення і використання медичних записів.
4. Забезпечити розуміння студентами основних принципів спілкування з пацієнтом та перешкод його веденню.

Теми та короткий зміст лекцій:

1. Реабілітація та її різновиди. Загальні відомості про фізичну реабілітацію.

Визначення терміну „реабілітація”. Складові реабілітаційного процесу: медична, психологічна, професійна, соціальна, фізична реабілітація. Фізична реабілітація – місце у сфері охорони здоров'я та завдання, які вона вирішує. Рухові дисфункції – причини виникнення, профілактика і реабілітація.

2. Етапи підготовки фахівця з реабілітації. Етичний кодекс фахівця з фізичної реабілітації.

Конфіденційність.

Етапи та складові підготовки фахівця з фізичної реабілітації – оволодіння теоретичними знаннями, засвоєння практичних навичок (професійно-практичними, спілкування, науковими, організаційними, технічними), формування ставлення до пацієнтів. Поняття етичного кодексу, права і обов'язки фахівця з фізичної реабілітації. Відповідальність перед суспільством, відповідальність перед професією, відповідальність перед пацієнтом. Конфіденційність – правила дотримання та їх особливості у сучасних умовах, випадки порушення.

3. Види і формати ведення записів. Суб'єктивна і об'єктивна інформація Коротко- і довготермінові цілі..

Види (орієнтований на джерело і орієнтований на проблему) і формати (розповідальний і СООП) ведення записів. Складові формату СООП – суб'єктивна інформація, об'єктивна інформація, оцінка і планування. Складові суб'єктивної (анамнез, скарги, побажання) та об'єктивної (тестування, аналізи, огляд) інформації. Суть понять „короткотермінова ціль” і „довготермінова ціль”, їх співвідношення, правила постановки.

4. Вимоги до викладу матеріалу. Загальні вимоги до спілкування.

Вимоги до викладу матеріалу на письмі: короткий, конкретний, розбірливий і вчасний. Ревізування матеріалу. Основні принципи спілкування, поділ на вербальне і невербальне спілкування.

5. Вербальне і невербальне спілкування; вислуховування. Перешкоди спілкуванню.

Вимоги до ведення вербального спілкування. Основні форми невербального спілкування: міміка, жести, пантоміма, ілюстративні матеріали (малюнки, таблиці, відеоматеріали, тощо). Вислуховування як один з важливих компонентів спілкування. Перешкоди спілкуванню: час, мова, відстань та ін.

Теми та короткий зміст практичних занять:

1. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця з фізичної реабілітації.

Основні положення освітньо-кваліфікаційної характеристики. Ознайомлення з основними місцями праці фахівців з фізичної реабілітації та посадами, які вони можуть посідати. Професійні завдання реабілітологів.

Види контролю за темою:

Контрольна робота – 10 балів;

Максимальна сума балів за модуль – 10 балів.

Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 6,0 бала з 10 можливих.

Модуль №1

1. Дайте визначення терміну «фізична реабілітація».
2. Перелічіть умови, за яких конфіденційність може бути порушена.
3. Вкажіть, що належить до розділу «суб'єктивна інформація».
4. Дайте визначення терміну «короткотермінова ціль».
5. Назвіть вимоги до ведення записів.
6. Опишіть особливості тривожно-фобічної реакції пацієнта на свій стан.
7. Назвіть чотири перешкоди спілкуванню.

Література:

1. Белова А. Н., Щепетова О. Н. Шкалы, тесты и опросники в медицинской реабилитации. – М.: Антидор, 2002. – 440 с.
2. Вовканич А.С. Вступ у фізичну реабілітацію (матеріали лекційного курсу. – Львів: Українські технології, 2008. – 200 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація. – К.: Олімпійська література, 2000. – 424 с.
4. Стандартні правила щодо урівняння можливостей інвалідів. – Львів: Надія, 1998. 48с.
5. Окамото Г. Основи фізичної реабілітації. Перекл. з англ. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. – 325 с.

Модуль 2. Принципи розташування та переміщення пацієнта. Застосування пасивних і активних вправ.

Кількість годин на вивчення:

Лекційних – 15 год.

Практичних – 12 год.

Мета: надати студентам інформацію про основні принципи розташування, драпірування та переміщення пацієнта, а також про принципи застосування активних і пасивних вправ. Забезпечити оволодіння базовими навичками правильного розташування та переміщення пацієнта та застосування активних і пасивних вправ при роботі з ним.

Завдання:

1. Надати інформацію про підходи та вимоги щодо розташування та драпірування пацієнта.
2. Ознайомити з основними способами пасивного і активного переміщення пацієнта.
3. Надати інформацію про покази та протипокази застосування активних і пасивних вправ.
4. Навчити базовим навичкам переміщення пацієнта та способам страхування під час його здійснення.
5. Ознайомити з прикладами застосування активних і пасивних вправ під час реабілітації.

Тема та короткий зміст лекцій:

1-2-3. Основні принципи розташування і драпірування пацієнта. Переміщення пацієнта.

Вимоги до безпечного розташування пацієнта, використання допоміжних засобів при розташуванні. Розташування горілиць, долілиць, на боці, сидячи; можливі ускладнення при неправильному розташуванні. Поняття про контрактури, належки, спастичку. Запобіжні пози. Вимоги до драпірування, завдання драпірування. Вимоги, підготовка і здійснення переміщення; правила техніки безпеки.

4-5. Загальні правила пересування пацієнта. Моделі пересування з використанням основних технічних засобів. Методи підстраховки.

Активне переміщення пацієнта – принципи організації та вимоги до реалізації.

Характеристика основних моделей пересування: двоточкова, триточкова, чотириточкова. Пересування у візку. Правила підстраховки під час пересування: підйом і спуск на милицях та у візку з бордюру, підйом і спуск на милицях та у візку зі сходів.

6-7-8. Пасивні і активні вправи.

Загальне ознайомлення з активними і пасивними вправами – визначення, мета і принципи застосування, вплив на діяльність різних систем організму. Покази і протипокази до застосування пасивних і активних вправ. Класифікація кінцевих відчуттів. Ізометричні вправи.

Теми та короткий зміст практичних занять:

1. Переміщення пацієнта у ліжку. Переміщення з ліжка на візок і у зворотному напрямку.

Правила переміщення пацієнта у ліжку: вгору, донизу, обертання. Переміщення пацієнта з однієї поверхні на іншу за допомогою однієї, двох, трьох осіб. Правила техніки безпеки, використання правильної біомеханіки.

2. Принципи підбору і підгонки технічних засобів пересування.

Правила підбору основних допоміжних технічних засобів пересування: бруси, ходунці, милиці під пахву, милиці з підлокітником, палиці, візок. Переваги і недоліки технічних допоміжних засобів пересування. Помилки під час підбору, остаточна підгонка технічних допоміжних засобів пересування.

3-4. Оволодіння навичками використання технічних засобів пересування.

Використання технічних допоміжних засобів пересування під час переміщень усередині та ззовні житлових приміщень. Виявлення перешкод вільному пересуванню у міській інфраструктурі.

5. Особливості переміщення пацієнта, підбору технічних засобів та пересування з ними

Перевірка правильності засвоєння студентами умінь з попередніх занять.

6. Контрольне заняття.

Оцінювання правильності виконання переміщення у межах кушетки та поза нею, підбору технічних допоміжних засобів пересування, пересування та страхування пацієнта.

Види контролю за темою:

Контрольна робота – 10 балів;

Здача практичних нормативів – 10 балів.

Максимальна сума балів за модуль – 20 балів.

Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 12,0 бала з 20 можливих.

Модуль №2

1. Опишіть положення пацієнта лежачи на боці.
2. Вкажіть місця розвитку належків у позі лежачи на спині.
3. Опишіть процедуру переміщення пацієнта вгору по кушетці.
4. Опишіть чотири точкову модель пересування.
5. Опишіть страховочну позицію при спуску пацієнта на милицях по сходах.
6. Опишіть підйом інвалідного візка на бордюр задом.
7. Дайте визначення пасивної вправи.
8. Вкажіть протипокази до застосування активних вправ.

(практична частина)

Студент вибирає по одному завданню з наступних трьох розділів і виконує його залучаючи у якості пацієнтів і допоміжного персоналу своїх одногрупників.

«Переміщення по кушетці»

1. Продемонструйте переміщення вбік по кушетці.
2. Продемонструйте переміщення вгору по кушетці.
3. Продемонструйте переміщення вниз по кушетці.
4. Продемонструйте переміщення пацієнта з інвалідного візка на кушетку.
5. Продемонструйте перевертання пацієнта з пози лежачи на спині у позу лежачи на животі.

«Підбір технічних допоміжних засобів пересування»

1. Підберіть ходунці для конкретного пацієнта.
2. Підберіть милиці під пахву для конкретного пацієнта.
3. Підберіть милиці з підлокітником для конкретного пацієнта.
4. Підберіть інвалідний візок для конкретного пацієнта.
5. Перевірте правильність підбору інвалідного візка для конкретного пацієнта.

«Пересування і страхування»

1. Продемонструйте страхування пацієнта при пересування по рівній поверхні на милицях.
2. Продемонструйте страхування пацієнта при пересуванні вгору по сходах на милицях.
3. Продемонструйте страхування пацієнта при пересуванні вниз по сходах на милицях.
4. Продемонструйте спуск пацієнта на інвалідному візку зі сходів.
5. Продемонструйте підйом пацієнта в інвалідному візку по сходах.

Література:

1. Барден І., Фогель А., Водражке Г. Домашня опіка хворих та немічних. Великий довідник видавництва "ТРИАС". – Львів: Стрім, 2000. – 316 с.
2. Вовканич А.С. Вступ у фізичну реабілітацію (матеріали лекційного курсу). – Львів: Українські технології, 2008. – 200 с.
3. Вовканич Андрій. Інструктивні матеріали по догляду за хворими з травмою спинного мозку. – Львів: Солар-2000, 2000. – 50 с.
4. Джегер ЛяВонн. Перенесення і підйом дітей та підлітків. Листки домашніх інструкцій. – Львів: Наутілус, 2000. – 27 с.

5. Діамант Рейчел. Вправи для занять з дітьми: як діяти вдома батькам малих дітей. – Львів: Наутілус, 2000. – 110 с.
6. Джегер ЛяВонн. Інструкція до домашньої програми для немовлят і малих дітей. – Львів: Наутілус, 2000. – 58 с.
7. Основы физиологии человека: В 2 т. / Брин В . Б., Вартанян И. А., Данияров С. Б., Захаров Ю. М. и др. – СПб.: Международный фонд истории науки, 1994. Т.1 – 567 с., т.2 – 413 с.
8. Пфау Дженет. Домашні вправи для реабілітації дорослих. Листки інструкцій. – Львів: Наутілус, 2000. – 46 с.

Модуль 3. Контроль за життєвими показниками. Основи інфекційного контролю та правила надання першої медичної допомоги.

Кількість годин на вивчення:

Лекційних – 12 год.;

Самостійна робота – 40 год.

Мета: ознайомити студентів з принципами контролю за життєвими показниками пацієнта. Надати інформацію про системи та вимоги інфекційного контролю та принципи надання першої медичної допомоги за різних патологічних станів.

Завдання:

1. Ознайомити студентів з величинами основних життєвих показників у стані спокою та факторами, які можуть вплинути на їх величину.
2. Надати інформацію про способи вимірювання основних життєвих показників.
3. Ознайомити студентів з основними системами інфекційного контролю та вимогами з техніки безпеки при роботі з пацієнтами з різними патологіями.
4. Надати інформацію про принципи надання першої допомоги при різних патологічних станах пацієнта.

Тема та короткий зміст лекції:

- 1-2. Методи вимірювання основних життєвих показників. Фактори, які можуть впливати життєві показники.

Основні життєві показники: частота серцевих скорочень, частота дихання, артеріальний тиск, температура. Способи вимірювання життєвих показників (мануальні, апаратні). Величина життєвих показників у спокої та фактори, які можуть на неї впливати.

2-3. Основи інфекційного контролю.

Загальні принципи інфекційного контролю. Характеристика медичної та хірургічної асептики. Інфекційний контроль при різних групах захворювань, загальні правила роботи з пацієнтами. Стерильне поле.

4-5-6. Правила надання першої медичної допомоги.

Завдання та принципи надання першої медичної допомоги при нещасних випадках та різних екстрених станах (переломи, кровотечі, корчі, удушення, перегрівання, серцевий напад, інсулінозалежні стани, позна гіпертензія).

Теми та зміст самостійної роботи:

1. Контроль за життєвими показниками – 16 годин.

Попрактикуватись у самостійному визначенні основних життєвих показників (частоти серцевих скорочень, артеріального тиску, частоти дихання). Простежити на власному прикладі добову динаміку цих показників. Визначити вплив фізичних навантажень на зміну цих показників у неповносправних різних нозологій. Відобразити отримані результати графічно.

2. Основи інфекційного контролю та правила надання першої медичної допомоги – 24 години.

Користуючись даними лекції та медичної літератури скласти таблицю класифікації основних систем інфекційного контролю. Вивчити основні принципи проведення дезінфікаційних робіт.

Види контролю за темою:

Контрольна робота – 10 балів;

Максимальна сума балів за модуль – 10 балів.

Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 6,0 бала з 10 можливих.

Модуль №3

1. Вкажіть нормальну для вашого віку величину артеріального тиску.
2. Назвіть шість факторів, що можуть спричинити підвищення пульсу у спокої.
3. Поясніть суть системи хірургічної асептики.
4. Назвіть три вимоги, яких слід дотримуватись при митті рук.
5. Визначте мету першої медичної допомоги при переломі.
6. Опишіть надання першої медичної допомоги при удушенні дорослій людині.
7. Назвіть шість ознак автономної гіперерексії.

Література:

1. Барден І., Фогель А., Водражке Г. Домашня опіка хворих та немічних. Великий довідник видавництва "ТРИАС". – Львів: Стрім, 2000. – 316 с.
2. Вовканич А.С. Вступ у фізичну реабілітацію (матеріали лекційного курсу). – Львів: Українські технології, 2008. – 200 с.
3. Вовканич Андрій. Інструктивні матеріали по догляду за хворими з травмою спинного мозку. – Львів: Солар-2000, 2000. – 50 с.
4. Каптелин А.Ф. Лечебная физическая культура в системе медицинской реабилитации: Руководство для врачей. – М., 1985. – 428 с.
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація. – К.: Олімпійська література, 2005. – 436 с.

Модуль 4. Адаптація навколишнього середовища до потреб неповносправних та принципи проведення обстеження умов їх проживання. Знайомство з основними місцями роботи фахівців з фізичної реабілітації. Заняття рекреаційним спортом з неповносправними.

Кількість годин на вивчення:

Лекційних – 12 год.;

Практичних – 6 год.;

Самостійна робота – 40 год.

Мета: ознайомити студентів з основними принципами пристосування навколишнього середовища до потреб неповносправних різних нозологій та правилами проведення обстежень місць їх проживання. ти інформацію про системи та вимоги інфекційного контролю та принципи надання першої медичної допомоги за різних патологічних станів.

Завдання:

1. Ознайомити студентів з основними вимогами щодо пристосування навколишнього середовища до потреб неповносправних різних нозологій.
2. Надати інформацію про перспективи працевлаштування та ознайомити з особливостями роботи фахівців фізичної реабілітації в державному та приватному секторі.
3. Надати інформацію про можливості та особливості проведення занять рекреаційним спортом з неповносправними різних нозологій.

Тема та короткий зміст лекції:

1-2-3. Адаптація навколишнього середовища до потреб неповносправних та принципи проведення обстеження умов їх проживання

Загальні положення. Адаптація житлових об'єктів, реабілітаційних центрів, об'єктів загального користування, громадського транспорту. Принципи збору інформації про умови проживання неповносправного. Системи оцінки. Підготовка до відвідування неповносправної особи вдома.

4-5-6. Знайомство з основними місцями роботи фахівців з фізичної реабілітації

Зустріч з представниками громадських організацій неповносправних (Львівське обласне відділення Українського фонду «Реабілітація інвалідів»; товариство захисту дітей-інвалідів «Надія») та установ-партнерів (навчально-реабілітаційний центр «Джерело», навчально-реабілітаційний центр «Левеня», Львівська міська клінічна лікарня швидкої медичної допомоги, Львівський обласний госпіталь інвалідів війни і репресованих ім. Ю. Липи). Зустріч з випускниками спеціальності попередніх років (Львівська обласна організація активної реабілітації неповносправних осіб «Стимул», Українська асоціація фахівців фізичної реабілітації, навчально-реабілітаційні центри, лікарні).

7. Заняття рекреаційним спортом з неповносправними

Рекреаційний спорт – історія виникнення і розвитку. Загальні принципи підготовки і проведення занять рекреаційним спортом з неповносправними різних нозологій. Знайомство з рекреаційними іграми (ігри з елементами: перебування у грі і виведення з неї, прицілювання, жонглювання, кидання вперед і назад, пасування і

перехоплення). Знайомство з міжнародними правилами з баскетболу та регбі у візках.

Теми та короткий зміст практичних занять:

1-2. Знайомство з основними місцями роботи фахівців з фізичної реабілітації

Відвідання державного та приватного реабілітаційного закладів, знайомство з роботою фахівців фізичної реабілітації.

3. Заняття рекреаційним спортом з неповносправними.

Відвідання занять Львівської обласної організації активної реабілітації неповносправних осіб «Стимул» з інвалідами різних нозологій, знайомство з особливостями підготовки та проведення занять.

Теми та зміст самостійної роботи:

1. Обстеження умов проживання неповносправних – 16 годин

Обрати неповносправну особу з запропонованого громадськими організаціями списку або знайти її самостійно та провести обстеження умов її проживання (внутрішньо квартирне середовище; будинок у якому проживає неповносправний; прибудинкова територія; основні об'єкти міської інфраструктури). Підготувати та подати звіт.

2. Заняття рекреаційним спортом з неповносправними – 24 години.

Взяти участь у якості волонтера у підготовці та проведенні двох занять рекреаційним спортом з неповносправними різних нозологій. Подати письмовий звіт.

Види контролю за темою:

Контрольна робота – 10 балів;

Максимальна сума балів за модуль – 10 балів.

Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 6,0 бала з 10 можливих.

Модуль №4

1. Вкажіть основні вимоги щодо облаштування пандуса.
2. Вкажіть основні вимоги щодо пристосування вулиці до потреб людей з вадами зору.
3. Назвіть основні вимоги щодо пристосування залізничного вокзалу до потреб осіб, що користуються інвалідним візком.

4. Назвіть мету занять рекреаційним спортом.
5. Наведіть приклад ігор з елементами прицілювання для осіб, що користуються інвалідним візком.

Література:

1. Бармашина Людмила. Формування середовища життєдіяльності для маломобільних груп населення. К.: Союз-Реклама, 2000 р. 89 с.
2. Бріскін Ю.А., Передерій А.В., Строкатов В.В. Параолімпійський спорт: Навч. Посіб. – Л.: Арал, 2001. – 141с.
3. Вовканич А.С. Вступ у фізичну реабілітацію (матеріали лекційного курсу). – Львів: Українські технології, 2008. – 200 с.
4. Данчак І.О., Лінда С.М. Пристосування житлового середовища до потреб людей з обмеженими фізичними можливостями. – Л.: Вид-во Нац.ун-ту “Львівська політехніка”, 2002. – 127 с.
5. Нормалі планувальних елементів житлових і громадських будівель з урахуванням можливостей використання їх інвалідами. – К.: Київ.ЗНДІЕП, 1998. – 85 с.
6. Рекреаційний спорт набуває поширення // Повір у себе. - 2002. - № 39-40. - 12 с.

Критерії оцінювання за сумою набраних балів:

Всього балів за всіма модулями – 50.

Якщо студент набрав менше 18,0 балів він не допускається до здачі іспиту.

На іспиті студент може набрати ще 50 балів.

Підсумкова оцінка розраховується наступним чином:

0 – 60,0 % від максимальної суми балів – «незадовільно»;

60,1 – 75 % від максимальної суми балів – «задовільно»;

75,1 – 90 % від максимальної суми балів – «добре»;

90,1 – 100 % від максимальної суми балів – «відмінно».